

BIURO REDAKCJI:

Krakowskie-Przedmieście Nr. 415.

Pismo Urzędowe, Polityczne i Naukowe.

PRENUMERATA:

w Biurze Redakcji Nr. 415.

Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.

Oraz na wszystkich Stacjach Poczтовых w Cesarstwie i Królestwie.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2. Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

Sobota, 4 stycznia 1862.

Prenumerata na prowincyi: Rocznie Rs. 9 k. 20.—Półrocznie 4 k. 60.—Kwartalnie 2 k. 30. Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 4.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa i z Cesarstwa. CZĘŚĆ NIURZĘDOWA. — Wiadomości Zagraniczne. Wiadomości rozmaite. Jurisprudencja Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu. Kalendarze na rok 1862, p. L. Rogalskiego. (Do kończenia). Kursa papierów publicznych i pieniędzy. Kolej żelazna. Obwieszczenia.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Dyrekcja Ubezpieczeń. — Po zamknięciu ksiąg i rachunków, otrzymane wypadki co do ruchu uczestników i ich należności w ciągu upłynionego roku 1861, w Głównej Kasie Oszczędności w Warszawie są następujące:

- 1. Z początkiem roku 1861, uczestników 16,691 posiadało kapitał rs. 909,906 kop. 19 1/2. 2. W ciągu upłynionego roku wydano książeczek oszczędności nowych 2371, na które, tudzież na dawniejsze w 12,148 wnioskach, złożono rs. 247,475 kop. 62. 3. Procenta za r. 1861 przyznane uczestnikom wynoszą rs. 22,611 kop. 78. 4. Na żądanie 10,879 uczestników, wypłacono w ciągu upłynionego roku w kapitale rs. 665,870 kop. 6 1/2, a w procentach za rok 1861 przybyłym, rs. 5042 kop. 2 1/2, i umorzono książeczek oszczędności 6,298. 5. Przewożąc na rok 1862 pozostaje uczestników 12,764, którzy posiadają kapitał rub. sr. 509,081 kop. 6 1/2. — Warszawa dnia 21 Grudnia (2 stycznia) 1861 r. — Prezes Wierniowicz, — Naczelnik Kancelarii Słomiński.

Ogłoszenie od Magistratu Miasta Stołecznego Warszawy.

Wystawa między-narodowa 1862 r. w Londynie. ODDZIAŁ III.

K l a s s a 29.

Pomoc naukowej i przyrządy.

- Ułożona lista przedmiotów, które mogą być przyjęte do klasy 29. NB. Niniejsza lista jest tylko wskazówką i nie zawiera wszystkich przedmiotów, które mogą być przyjęte. A. Budynek, 1) dodatki do budynków i meble. 1. Budynek, plany, przecięcia, dewacje, rysunki fotograficzne i modele. Szkoły: elementarne, pierwszorzędne, drugorzędne, przemysłowe, niedzielne, wyższe, rzemieślnicze, sztuk pięknych, techniczne, pływania, konnej jazdy, fechtowania, czystelnie, instytuta, muzea, publiczne biblioteki, studia prywatne, sypialnie, kolegia kształcące, uniwersyteta. 2. Meble i przyrządy, wzory, modele, rysunki i t. d. Pulpity, galerie, siedzenia i ławki, czarne tablice i przybory, kalamarze, stoły etc., pulpity dla nauczycieli, łóżka i kolebki, zegary, kurtyny dla szkół, futerały na mapy, rysunki etc., szaragi. 3. Urządzenia sanitarne, zastosowane do szkół, gimnazjów i instytutów: Aparaty do ogrzewania, oświetlenia i wentylacji, miejsca rekreacyjne, umywalnie, waterklazety, pissoary. 4. Modele z umebłowaniem i dodatkami, zbiory umebłowań etc., tyczące się zakładów naukowych. B. Książki 2) i Instrumenta potrzebne do nauki. I. Do czytania i sylabizowania. a) Książki elementarne do czytania, dzieła o wymowie etc. b) Lekcje na tablicach abecadła i ćwiczenia sylabizowania etc. c) Materiały, litery do układania etc. II. Piśmiennictwo. a) Książki. Dla nauczycieli, kajeta etc. b) Wzory. Diagramy wskazujące kształt i proporcje liter etc. c) Materiały, tablice, pióra, ołówki, obsadki, aparaty do temperowania, atrament, linje etc. d) Mechaniczne urządzenia do podtrzymywania lub kierowania ręki początkującego. III. Arytmetyka. a) Książki o teorii lub zastosowania arytmetyki, miernictwa i buchalterji. b) Lekcje na tablicach elementarne, wzory liczb, zadania etc. c) Ryciny i diagramy miar i wag, przykłady ilustrowane różnych systemów miar i wag używanych w Anglii. d) Mechaniczne zastosowania, szczyoty, szesciany etc. IV. Nauka Religji: a) Książki, biblie, wyjątki historyczne, katechizmy, książki dla szkół niedzielnych etc. b) Ryciny biblijne. Przedstawienie wschodnich zwyczajów etc. c) Mapy i modele, tyczące się historii, chronologii lub geografji biblijnej. V. Historia. a) Książki. Historia starożytna i nowożytna, biografje, książki do czytania. b) Karty chronologiczne i diagramy. System mnemoniczny zastosowany do chronologii etc.

- VI. Geografia. a) Książki i atlasy. b) Mapy, 3) karty, modele i diagramy, mapy szkicowe, z rzutami. c) Globusy, płaskie i wypukłe. d) Wszelkie aplikacje, mapy wypukłe, modele i ryciny fizycznych zjawisk. e) Plany topograficzne. VII. Języki. a) Książki o kompozycji, analizie, sentencji. Filozofja i skład języków. Słowniki i gramatyki języków starożytnych lub nowożytnych. Wydania klasycznych autorów. Kursy czytania i nauki. b) Lekcje tablicowe gramatyczne. VIII. Matematyka. a) Książki. Wykłady zadań matematycznych i zastosowań. b) Ryciny figur geometrycznych, modele i rysunki dla początkujących, o kształcie i objętości. c) Narzędzia matematyczne. Tanie rejcejsji dla użytku szkół i pojedyncze narzędzia do rysunków. Kompasy dla Marynarki. Sekstansa, theodolity i narzędzia miernicze etc. IX. Fizyka. a) Książki: o astronomji, mechanice, elektryczności, chemji, mineralogji etc. b) Rysunki i diagramy prawideł fizycznych. c) Modele i aparata potrzebne do nauczania. d) Tanie zbiory przedmiotów potrzebnych do robienia doświadczeń, w chemji, elektryczności etc. X. Historia naturalna. a) Książki o botanice, zoologji i geologji. b) Ryciny wskazujące skalowe rozgałęzienie zwierząt i roślin ich kształt i stosunkowe wielkości. c) Karty i mapy klasyfikacyjne. d) Elementarne zbiory historii naturalnej. XI. Muzyka. a) Książki. Teoria i aplikacja muzyki wokalne i instrumentalnej. b) Kompozycja. Śpiewy. Chóry i śpiewy szkolne etc. c) Diagramy i lekcje tablicowe, znaków używanych w muzyce i gam. d) Instrumenta potrzebne do nauki. Czarne tablice do lekcyj, kamertony, piszczałki, metronomy. Tanie instrumenta muzyczne dla szkół i orkiestr etc. XII. Rysunek. Malarstwo. a) Książki z wzorami do nauczania, przykłady dla uczniów. b) Wzory, rysunki, modele, figury z gipsu etc. c) Materiały. Papier, ołówki, guma do wycierania, kredy, pendzle, farby, kanwa, palety etc. d) Modele i diagramy, przedstawiające zadania z perspektywy, prawidła okulistyczne. XIII. Ekonomia domowa. a) Książki dla użytku szkół, o robotach igłą, wybór jada, przyrządzenie kuchenne, materiały do zbioru, gospodarstwo domowe etc. b) Ryciny, modele i diagramy przyborów domowych, mebli do użytku szkół zastosowane. XIV. Ogólne wychowanie przemysłowe. a) Książki o ogrodnictwie, rolnictwie lub innym zawadzie nauczonym w szkołach lub technicznych zakładach dla dzieci lub starszych. b) Instrumenta i ryciny stosowne. XV. Nauki towarzyskie i ekonomiczne. a) Książki o wartości pracy, kapitała, o pracy, o warunkach przemysłowego powodzenia etc. b) Lekcje tablicowe lub inne wzory stosowne. XVI. Fizjologia i prawidła higieny. a) Książki o fizjologii zwierząt, działania skóry, o czystości, pokarmie, wentylacji, i ogólnych warunkach zdrowia. b) Ryciny i diagramy stosowne. c) Modele anatomiczne do nauczania. XVII. Ogólne wiadomości. a) Książki o rzeczach zwyczajnych, fizjologia codziennego życia etc. b) Ryciny i diagramy pokazujące skład przedmiotów najczęściej używanych, jako to zegarka, zamków, machin prostych i narzędzi miar i wag. etc. c) Modele i wzory używane w nauczaniu. XVIII. Kontrola Szkolna. Kontrola obecności, wypłat, postępu etc. Ułatwienie do zbiorów statystycznych etc. XIX. Tablice i obrazy ściennie do upiększenia i ubrania sal szkolnych. XX. Nauczanie niewidomych, głucho-niemych, idiotów i innych osób upośledzonych z natury. a) Książki z wystającym drukiem dla niewidomych. Abecadła dla głuchoniemych etc. b) O środkach zapobieżenia niewyrażnej wymowie. c) Instrumenta i aparaty stosowne. XXI. Wychowanie specjalne i nauczycieli. a) Książki o instrukcji militarnej, prawnej, medycznej, inżynierskiej i innych zawodów. b) Instrumenta i aparaty stosowne, używane do nauczania. XXII. Teoria i praktyka nauczania. a) Książki. O systemach wykładania, lekcje z wzorów, kursa pedagogiczne, żądania na egzamina, historia wychowania, sprawozdania Towarzystw i Komitetów Edukacyjnych, statystyka wychowania, sprawozdania cztelnicy publicznych. XXIII. Biblioteki. Zbiory książek zastosowane dla bibliotek szkolnych i wzory zalecające się rozkładem lub taniością. C. Zastosowania do wychowania fizycznego. Zabawki i gry. 1. Podręcznik o mistrze militarnej, w marynarce, dla chłopców, dziewcząt i starszych; wykład ćwiczeń dla nauczycieli. 2. Aparaty i przyrządy gimnastyczne. a) W miejscach rekreacyjnych na dworze. Modele i diagramy łańcuchów i innych ćwiczeń. b) Pokojowe. 3. Aparaty używane w szkołach dla małych dzieci. a) Przedmioty używane w Kinder-Garten. b) Modele łamiętek dla kształcenia oka i ręki. c) Modele zwyczajnych narzędzi rzemieślniczych jako to: kowalskich, stolarskich, ogrodniczych etc. i domowych. d) Obrazki i ryciny.

- e) Zabawki nauczające i gry. 4. Materiały używane do fotografji i obrazów, okazujące ćwiczenia siły i zgrabności. 5. Różne gry i zabawy. D. Okazy Szkolnych prac. 4). 1. Pisanie: zwyczajne, ozdobne i ilustrowane. 2. Rysunek zwyczajny, kolorowany, rysunki z map, wzory, modele z pamięci, z natury, modelowanie z gliny, z wosku, wycinanie z papieru, z modeli lub z pomysłu. 3. Roboty igłą. a) Zwyczajne szycie, roboty na drutach, cerowanie etc. b) Artystyczne: haftowanie, koronki, roboty włóczką etc., ubranie lalek etc. 4. Ogólne przemysłowe zatrudnienia. a) Roboty koszykarskie, kwiatów sztucznych, mattów etc. b) Dekoracje kwiatami, i inne na uroczystości szkolne etc. E. Muzea. 1. Muzea. a) Narodowe. b) Lokalne. c) Rzemieślnicze. d) Uklasyfikowane zbiory niewielkiego kosztu, do naukowych potrzeb zastosowane. e) Flory specjalne. 2. Introligatorstwo. a) Sposoby oprawiania, nadania tytułów i ochronienia przedmiotów różnych od kurzu, owadów etc. b) Okazy. Nota. Dzieła naukowe i aplikacje wszelkich narodów, mają być wystawione w kurtyrzu naukowym (klasa 29). W tym kurtyrzu, pierwsiotkowa klasyfikacja będzie urządzona podług narodowości, tak aby teraźniejszy stan wykształcenia i idee o wychowaniu każdego narodu były osobno przedstawione. Niektóre przedmioty jednak np. książki, mogą być inaczej ukłasyfikowane, co do korzyści wystawy, t. j. podług ich użytku. I pragnie się aby takowy podział był zrobiony w zbiorach, w którychby sobie wystawcy tego życzyli.

Z Petersburga d. 26 Grudnia.

Wiadomości z prowincji Terskiej.

Po przyniesieniu hołdu przez wszystkie plemiona Kaukazu wschodniego, dawne stronnictwo panujące, zmuszone dążnością ogólną do uległości, nie mogło z łatwością pogodzić się z utratą swego dawnego znaczenia i swej władzy, i dla tego należało spodziewać się, że nieraz jeszcze usilować będzie przywrócić dawny porządek rzeczy.

Zaburzenia, które rozpoczęły się w górach w ciągu lata 1860 r., a które kierowane były przez Baj-sungura w Jezkerji, Uma-Dujewa, b. naiba Szarowskiego, i Atabają, w okręgu Arguńskim, — stanowią jedno z takich usiłowań; dzięki atoli środkom energicznym, wczas przedsięwziętym przez zwierzchność kaukaską, zaburzenia te nie zdołały rozwinąć się i zostały zupełnie przytłumione. Wojska nasze rozbiły i rozproszyły bandy rokoszan; jeden z dowódców rokoszu, Bajsungur, został wzięty do niewoli, a jakkolwiek główni naczelnicy rokoszu, Atabaj i Uma-Dujew, zdołali schronić się z niewielkimi bandami do niedostępnych labiryntów gór, pomimo to ku końcowi roku spokojność w kraju była zupełnie przywrócona.

Obecnie generał-adjutant książę Orbeliani donosi o ostatecznem rozproszeniu reszek band rozbójniczych, które schroniły się były do górnej Czecczji i zostawały pod dowództwem Atabają, Uma-Dujewa i Sultana-Murada, (ten ostatni ocalał był z dawnej bandy Bajsungura). Bandy te naruszały obecnie rozbójami i drobnymi grabieżami, spokojność prowincji Terskiej.

W celu zniszczenia tych band, dowódzcy wojskami prowincji Terskiej przedsięwzięli w końcu Października, wyprawę do górskiej części małej Czecczji i do okręgu Arguńskiego. Jednocześnie dla wsparcia generał-lejtnanta księcia Mirskiego, naczelnik okręgu Tiuneckiego, major książę Ratjew posunął się do południa do okręgu Arguńskiego, na czele milicji Tuszy-no-Pszawskiej i Chersuskiej, a generał-adjutant książę Melikow, posłał tamże od strony okręgu Andyjskiego, oddział złożony z trzech bataljonów, dywizjonu Dagestańskiego pułku jazdy nieregularnej i części stałej milicji Dagestańskiej. Mieszkańcy małej Czecczji, dowodzeni przez generała-majora Kunduchowa, wzięli także udział w tej wyprawie.

22-o Października rozpoczęły się poruszenia naszych oddziałów, a do połowy Listopada, bandy rokoszan, otoczone ze wszech stron przez wojska i milicję, zostały zupełnie zniszczone; około 200 abreków częścią dostało się do niewoli, częścią zgłosiło się dobrowolnie i poddało się; milicja Czecczka wzięła do niewoli raniętego Sultana-Murada; Atabaj zaś, straciwszy nadzieję ocalenia, zgłosił się sam do naczelnika dywizjonu Czecczeńskiego jazdy nieregularnej, z prośbą o zameldowanie go dowódcy wojskami. Następnie generał-lejtnant książę Mirski pozostał jeszcze na jakiś czas w okręgu Arguńskim, gdzie wojska nasze urządzają drogi, a milicję i ochotników rozesłano do lasów dla pojmiania Umy, który zdołał z 8-u ludźmi ukryć się w niedostępnych labiryntach w górze Arguna.

W ten sposób usunięty został ostatni powód do rozruchów w prowincji Terskiej. W uosposobieniu umysłów ludności Czecczeńskiej, spostrzegać się daje w ogóle zmiana ku lepszemu, tak iż można spodziewać się, że pojmie ona nareszcie korzyści pokoju i porządku, oraz pójdzie naprzód, na równi z innymi spokojnymi mieszkańcami Kaukazu, drogą rozwoju, dążąc do pomyślności i oświaty.

Aby okazy były przyjęte, położony jest warunek, że muszą być opisane wiekiem pupila, rodzaju Instytutu, czy elementarny lub drugorzędny, z domu poprawy, ochrony, dla niewidomych lub tym podobnie i poświęcone przez Komitet Naukowy lub inne zwierzchnictwo. Zadane przykłady od pojedynczych Indywiduów nie będą przyjęte.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Z powodu Nowego Roku, dzisiejsza poczta nie przywoziła ani belgijskich, ani znacznej części niemieckich dzienników. Z paryskich, w Monitorze, oprócz dekretu Cesarskiego ogłaszającego znaną uchwałę senatu o wotowaniu budżetu i dekretu ustanawiającego komitet do ułożenia projektu do prawa regulującego własność literacką i artystyczną, znajduje się liczny szereg obdarzonych, z powodu Nowego Roku orderami, medalami i wyższymi stopniami, zajmujący piętnaście przeszło kolumn. Patrie w artykule wstępnym pokrótce przebiega rok ubiegły, który podług niej nie należał do rządu wybitnych, stanowiących epokę w dziejach ludzkości, był rokiem przygotowań, oczekiwani, rokiem przejściowym we wszystkich państwach europejskich. Z radością jednak dziennik ten wspomina, że w ciągu tego okresu czasu, sprawa godności człowieka, nigdzie nie była poświęcona, i że rządy wszędzie posunęły się na drodze postępu, tego celu usiłowani ludzkości. W krótkich zarysach następnie podaje on, mniej lub więcej szczegółliwie dążenia rządów na drodze konstytucyjnej we wszystkich prawie państwach. Jako zaś najważniejszy fakt polityczny roku ubiegłego, uważa rozpoczęcie się sporu anglo-amerykańskiego, sporu będącego niemiłymi (według tego dziennika) skutkiem, rozdziału Stanów Zjednoczonych.

Zadna nowa depesza z Ameryki nie wskazuje, jaką odpowiedź udzieli rząd Waszyngtoński na ultimatum Anglii. Wiadomości z Nowego-Jorku, z 20 Grudnia są nadzwyczaj ciemne. Trudno pogodzić wzburzenie ludności na wiadomość o uzbrojeniu Anglii, z zwrótem opinji powszechnej sprzyjającym uwolnieniu komisarzy Stanów południowych. Trudno wytrzymać sobie dla czegoś lord Lyons, po otrzymaniu depeszy od swego rządu, polecającej mu wyznaczyć jak najkrótszy termin do udzielenia na nią stanowczej odpowiedzi, miał ją przez dwa dni zatrzymać i nie komunikować gabinetowi Waszyngtońskiemu; trudno natomiast wytłumaczyć zatrzymanie w porcie Nowo-Jorskim parowca Afryka. Zresztą, zdaje się, iż można wnosić, że międzywojny stan stojący u steru rządu w Anglii, dobrze zbadali wszystkie szanse wojny i pokoju, nim postanowili tak energicznie przysposabiać się do wojny; bo chociaż dotąd rząd angielski nie potrzebował ani zaciągać pożyczki, ani zadekretować nadzwyczajnego kredytu, jednak nie mało już kosztuje dotychczasowe gotowanie się do wojny, i koszt ten rozumie się spadnie później całym ciężarem na barki mieszkańców. Wątpić należy, czyby gabinet londyński chciał narazić pomyślność teraźniejszego i przyszłych pokoleń bez prawdziwej potrzeby, jedynie dla niewytłomaczonego jakiegoś zachęcenia. Podniesienie się kursu na giełdzie londyńskiej, wcale nie może służyć za stanowczy dowód wiarygodności utrzymania pokoju; na podniesienie to wpływa najniżej siskierka takich nadziei, silnie rozdmuchana pływami spekulantów giełdowych, w potężny na pozór, ale krótkotrwały, sztuczny ogień.

Patrie mniema, że wojna koniecznie musi wybuchnąć i zajmuje się zadaniem, jaką postawę w tym sporze przyjąć powinna Francja. Podług niej, w samej walce Stanów Zjednoczonych z Anglią, powinna ona zachować zupełną neutralność, zostawiając Anglii samoistnie pomszczenie się za zniewagę wyrządzoną jej godności. Ale co do uznania Stanów południowych, niepowinna ani na chwilę dać się wyprowadzić Anglii, która mogłaby w przeciwnym razie uzyskać tam zbyt przeważny wpływ. Dziennik ten, zdaje się nie zwrócić uwagi, że uznanie Stanów południowych, równoznaczne się prawie wypowiedzeniu wojny Stanom północnym, niewątpliwie wciągnęłoby Francję do bardziej czynnego udziału w tej walce. Z Włoch żadnych nowych stanowczych wiadomości niema. Zdaje się, że p. Ricassoli, po bezowocnych staraniach, porucił myśl obsadzenia posady ministra spraw wewnętrznych, i w obecnym składzie gabinetu przedstawi się parlamentowi. Niektóre dzienniki paryskie, w zbyt czarnych kolorach malują obecny stan Włoch. Nie podlega wątpliwości, że w okresie tym przechodnim, Włochy spotykają wiele trudności, wiele kłopotów, wyrządzających jakies nieopisane niezadowolnienie, jakies nieokreślone cierpienie, lecz powodem tego niebezpiecznego stanu, są zawiady stawiane na drodze zupełnego ukonstytuowania się Zjednoczonego państwa. Usunięcie ich nie od Włoch tylko zależy; zatem nie Włochom, nie gabinetowi turyńskiemu, nie izbom, nie stronnictwom nawet należy przypisać winę. Trzeba przyznać, że wszyscy włoscy mężowie stanu spełnili swą powinność, dla tego nie mają sobie do wyrzucenia. Dzienniki wiedeńskie żadnych ważniejszych nie przynoszą wiadomości, zapewniają tylko, że sprawa Sutorny dyplomatycznie została już załatwioną.

Anglja.

Londyn, 30 Grudnia. W kwestji anglo-amerykańskiej pisze dzisiaj Times: „Wiadomości, jakie stale, lecz po odrobnie otrzymujemy ze Stanów Zjednoczonych, przyczyniają się tylko do trzymywania nas w niepewności w przedmiocie przyszłych naszych stosunków z rzezcospolną północno-amerykańską. Przy odejściu z Nowego-Jorku ostatnich wiadomości, parostatek „Europa”, wiozący żądania postawione przez Anglię, był jeszcze w drodze. Nadzieje, obudzone w Ameryce wyciekająca

postawą prasy angielskiej po otrzymaniu pierwszej wiadomości o zniewadze flagi angielskiej, zamieniły się w rozczarowanie, jak skoro doszła tam wiadomość o zdaniu danem przez angielskich prawników koronnych. Co do żądań stawianych przez rząd angielski, gabinet waszyngtoński mógł powziąć o nich wiadomość wcześniej, niż o zmianie ogólnego usposobienia narodu angielskiego, o czym wiści zawiadził dopiero parostatek „City of Washington”, który opuścił brzegi Anglii o czterech dni później od parostatu „Europa”. Gabinet waszyngtoński ocenił zapewne ogólny charakter żądań angielskich, zanim je otrzymał, oraz mógł powziąć zawiadomość o sposobie zapatrywania się Francji na spór obecny. Lecz w chwili odejścia ostatnich wiadomości z Ameryki, nie miano jeszcze tam w ręku samego tekstu żądań angielskich; poseł przeto angielski nie mógł otrzymać stanowczej odpowiedzi, na którą czekał jeszcze należało z dziesięć dni.”

Obraz prasy amerykańskiej i sposobu myślenia w Nowym-Jorku daje następujący ustep Times'a: „Z nieprzyjemnością spostrzeżono tu, że New-York Times, najważniejszy z organów prasy periodycznej amerykańskiej, popieszył się z doradzaniem konfiskaty mienia angielskiego, dla odstraszenia Anglii od wojny. „Anglja”, powiada pomieniona gazeta, „posiada w naszym kraju ogromne kapitały, które na przypadek wojny straci niezwłocznie.” W wysokim stopniu jest niepolitycznym pisać coś podobnego w chwili, kiedy kwestja pokoju lub wojny zostaje jeszcze w zawieszeniu.

Zresztą Times ma obecnie większą, niż kiedykolwiek nadzieję utrzymania pokoju. Chwilą poprzedzającą stanowcze rozwiązanie kwestji, powiada dziennik pomieniony, nadzwyczaj sprzyja pokojowi. Namietności mają dość czasu do ostudzenia się, a zdrowy rozsądek powinien wziąć górę. Światli prawnicy sądu najwyższego, których głosu nie przytłumił jeszcze krzyk tłumy, mają jeszcze czas do wypowiedzenia swego zdania. Historia dnia każdego, ubiegłego od chwili otrzymania pierwszej wiadomości o gwałtownem naruszeniu prawa międzynarodowego względem Anglii, zdolna jest przekonać amerykańskich mężów stanu, że Kanada nie jest bynajmniej lekką zdobyczą. Również rząd waszyngtoński powinien mieć na uwadze, że ze wszystkich zajęć, jakie miały w nowszych czasach w miejsce pomiędzy Anglią i Stanami Zjednoczonymi, niżej jest najważniejsze.

Książę Koburgski opuścił onegdaj Osborne i udał się do Douvres, skąd odpłynął na ląd stały.

Książę Cambridge wrócił już do zdrowia i rozpoczął onegdaj na nowo czynności, wynikające z obowiązku wodza naczelnego armji angielskiej.

Austrja.

Wiedeń, 1 stycznia. Oczekiwanie względem zniesienia ograniczeń co do wejścia na giełde tutejszą, nie ziszczy się. Zapewniają, że kwestja ta rozstrzygnięta zostanie dopiero przy wprowadzeniu niemieckiego kodeksu handlowego, a tymczasem wszystko pozostawiają do dawnemu. Nawet izba handlowa podała już do wiadomości powszechnej, że z zachowaniem dotychczasowych przepisów prawnych, bilety dające prawo wejścia na giełde i zajęcia miejsca przy samych kratkach, kosztują po 80 zł. ren., a zwykłe bilety wejścia po 30 zł. ren. za cały rok bieżący.

Nie tylko w Wiedniu, lecz i w Monachium odbyły się narady przygotowawcze akcjonariuszów tutejszego banku, na których porozumiano się co do postawy, jaką przyjąć należy na zwołanem do Wiednia, na dzień 18ty b. m., zgromadzeniu rocznem wielkiej komisji bankowej, mającej rozstrząsać statuta przejrzenie i kwestje odnowienia przywileju bankowego. Narady te przedwstępne odbywały się w Wiedniu za popędem danym przez adwokata Dra J. Neumann, a w Monachium na skutek wezwania tamecznego domu handlowego J. Hirsch. Szeregowy uchwały tych zgromadzeń nie są dokładnie znane; to tylko wiadomo, że postanowiono działać wbrew propozycjom ministerjalnym.

Wenecja, 28 Grudnia. Onegdaj przybył tu FML Benedek, dowódca armji stojącej we Włoszech, w towarzystwie swego generała przyboznego, tudzież szefa sztabu 2-jej armji, i miał długie u Cesarza posłuchanie. Działo się FML Benedek wyjechał napowrót do Werony, dokąd Cesarz miał udać się 2-go stycznia, jeżeli nie zajdą jakie przeszkody.

W prowincji weneckiej ma być zaprowadzona niejaka forma podległości ziemskiej ulga, przez zniesienie dziesięcin i innych ciężarów gruntowych. Tutejsza kongregacja prowincjonalna wyznaczyła ze swego łona komisję do ułożenia odpowiedniego w tym względzie projektu. Będzie to ulżenie gruntowe, jakie już zaprowadzone zostało w innych prowincjach monarchji austriackiej, z tą tylko różnicą, że nie chodzi tu o zniesienie robocizny, ta bowiem nigdy tu nie istniała.

Francja.

Paryż, 30 Grudnia. Nota zamieszczona w Monitorze, co do artykułu p. Lauzières podanego przez Patrie, zdawałaby się zaprzeczać poprzednio krążącym wieściom, że prawdziwy autor tego artykułu, uzyskał pochwałę, pochodzącą z najwyższych sfer. Jednakże byłoby to nie pierwszą sprzecznością, napotykaną w obecnym stanie rzeczy we Francji. Zdaje się jednak, iż chęciano udzielić Patrie urzędowe ostrzeżenie, lecz skutkiem niewiadomych wpływów, ukończyło się tylko na wspomnianem poufem zagrożeniu. Patrie obecnie zapewnia, że wszystkie dzienniki do-

stały uwiadomienie, ażeby ani przedrukowały, ani roztrząsały, ani nawet nie wspominały o tym artykule. Tylko sam *Pays* odezwał się o artykule p. Lauzières, czy to dla tego, że p. Grandguillot został zapożyczone zawiadomiony, czy też, że nie zważał na polecenie ministerstwa spraw wewnętrznych. Zresztą *Pays* z pewną złością wystąpił przeciw wspomnianemu artykulowi. Zapewniają, że minister spraw wewnętrznych nie tylko paryżkim, ale nawet i prowincjonalnym dziennikom za pomocą depezy do prefektów, zabronił tego przedruku.

P. Fould żąda koniecznie ustanowienia oddzielnej kontroli finansowej, a mianowicie, aby przy każdym ministerstwie znajdował się kontroler, którego obowiązkiem byłoby czuwanie, aby budżet nie został przekroczony, i aby fundusze nie były zwracane od celu, na który zostały wyznaczone. Zamiar p. Foulda, jak się można spodziewać, spotyka silny opór ze strony ministrów, ale tak na głośnie domagających się reformy p. Fould, iż wszyscy sądzą, że będzie urzeczywistniona. W budżecie obrachowane jest powiększenie kadrow marynarki. Liczba wybudowanych już fregat pancernych (których obecnie jest 6), sprawiła mocne wrażenie w Anglii. Powiadają, że prowadzą się układy pomiędzy gabinetem paryżkim a londyńskim, w celu, aby w obu państwach zachować jednakową liczbę tych statków. Pogłoska ta jednakże potrzebuje potwierdzenia; podobnego rodzaju bowiem układy, mogłyby dać powód do częstych nieporozumień, jak to niedawno oświadczył lord Palmerston w kwestii rozbioru. Jedno mocarstwo miało prawo zbyt szczegółowej kontroli nad działaniami drugiego, z czego latwo mogło przysiąść do wzajemnych uraz; ufnosć nie w taki sposób może być zyskana.

Coraz mniej wiary przypisują pogłoskom o mianowaniu księcia Reuss posłem pruskim w Paryżu, na miejsce hr. Pourtalès. Może nawet zbyt mocno okazywana mu sympatja przez dwór tuileryjski, spowodowała pewną dla niego niechęć w gabinecie berlińskim. Za to krząta wieść, że na urząd ten zostanie przeznaczony były minister spraw zagranicznych p. Schleititz.

Przyjaciele polityczni Borgesa, udali się z prośbą do generała La Marmora, o pozwolenie odgrzebania zwłok nie mieszczącego wodza, dla oddania im ostatniej posługi w posiadłościach papieżkich. Prośba ta uzyskała od zarządu neapolitańskiego przychylną odpowiedź.

Wiadomości z Ameryki są dziś wojownicze; jakkolwiek ostatnie depezy nie dochodzą do terminu ostatecznego, wyznaczonego przez lorda Lyonsa gabinetowi waszyngtońskiemu, na udzielenie stanowczej odpowiedzi i twórczenie pp. Masona i Slidella, pan Seward w prywatnej rozmowie oświadczył, iż odpowiedź będzie odmowna; w takim razie lord Lyons opuści Stany Zjednoczone na statku *Terrible*, konwojującym parowiec pocztowy *Afrika*, a poddanych angielskich pozostawi pod opieką p. Merciera, posła francuskiego w Waszyngtonie. Ewentualność wojny Anglii z Stanami północnymi, dobrze jest widziwać w Francji, z powodu, iż wojna ta zawsze przyczyniłaby się do zniesienia blokad portów w Stanach południowych, a skutkiem tego oddziaływałyby korzystnie na bieg interesów handlowych.

Włochy

Turyń, 28 Grudnia. Wszystkie wskazują bliskość przesilenia ministerjalnego. Król wyzywał do siebie wszystkich znakomitszych mężów stanu, znajdujących się obecnie w Turynie. Dzienniki ministerjalne milczą, opozycyjne gwałtownie się odzywają, dzienniki zaś przedstawiające niejako większość, jak *Gazeta del Popolo*, błagają gabinet, a raczej Ricasolego, aby się usunął. Ministerstwo ciągle poszukuje ministra spraw wewnętrznych. Po stanowczej odmowie hr. di Sant-Martino, powzięto zamiar powołać jednego z prefektów i myślnio o p. Conte lub p. Magenta, ale po głębszym rozważeniu porzucono tę myśl. Projekt oddania p. Peruzzi kierunka tego wydziału, także został porzucony, czy dla tego, że sam p. Peruzzi tego nie chciał, czy też, że obawiano się silnego wystąpienia opozycji. Pozostał tylko jeden sposób zachowywany na sam ostatek, zaproponowanie tego wydziału p. Cordova, miejsce którego zająłby p. Quintino Leva; ale minister rolnictwa odmówił z powodu, iż podług niego gabinet potrzebuje radykalnej zmiany. Dziwnym jest, że po takiej odpowiedzi, p. Cordova pozostał w gabinecie, ale we włoskim ministerstwie dzieje się rzeczy. Jeżeli przesilenie ministerjalne nie nastąpi skutkiem biegu zewnętrznych wypadków, to musi nastąpić z powodu nieporozumień w samym łonie gabinetu, który teraz dzieli się na dwa stronnictwa przeciwnych dążeń. Do jednego należą pp. Ricasoli i Peruzzi, do drugiego pp. Cordova i Bastoggi.

Odmowa p. Cordova w tak szczególny sposób wyrażona, mocno obeszła p. Ratazzego i tak już znużonego ciąglem przeszłości i intrigami w koło prowadzonymi. Po naradzeniu się z swymi politycznymi przyjaciółmi, postanowił zaproponować p. Migliettemu, obecnemu ministrowi sprawiedliwości i wyznać, tekę spraw wewnętrznych. Jeżeli i ten odmówi, gabinet będzie musiał skłonić się przed siłą okoliczności, po usiłowaniu zręcznie z siebie ciężaru odpowiedzialności. Z tego wynika albo usunięcie się całego gabinetu, albo zmiana radykalna, o jakiej wspominał p. Cordova, która w innych wyrażeniach znaczy *connubio* to jest połączenie z Ratazzem. Gabinet p. Ricasolego jeżeli posiada większość w parlamencie, to jedynie z powodu strachu izb, które obawiają się zmiany w obecnych okolicznościach; bo mimo znakomitych zalet, jakie posiada ten mąż stanu nie potrafił uzyskać bezwzględnej zaufania.

Spodziewano się, że przedstawiłby stanu finansowy p. Bastoggo, wywrze bardzo pomyślny wpływ, tymczasem codzienne spadanie kursu papierów publicznych rozprószyło te nadzieje. W ogóle w obecnym czasie okazuje się znaczny brak zaufania, czego dowodem jest właśnie to, że żaden z ludzi politycznych

nie chce przyjąć teki ministerstwa spraw wewnętrznych.

WIADOMOSCI TELEGRAFICZNE.

Paryż, 1 Stycznia. Czytamy w *Patrie*: Donoszą z Londynu pod 30-m Grudnia, że admirałowie angielska uzbroida wielką liczbę statków, które mają zawieść do Saint-John, w nowym Brunswiku, do Halifax, portu nowej Szkocji, i do wysp Bermud, znaczne transporta węgla kamiennego na użytek eskadry brytyjskiej, oraz broń, amunicję i inne przybory wojenne. Środki te przedsięwzięte zostały w oczekiwaniu kroków nieprzyjacielskich w Ameryce połudnocnej. Statki o których mowa, mają się udać w drogę między 1-m a 15-m stycznia.

Paryż, 1 Stycznia. Agencja telegraficzna *Havas-Bullier* donosi: *Wiener Zeitung* ogłasza, że układy w celu zawarcia traktatu handlowego między Prusami a Francją stanowią przeszkodę do przyłączenia się Austrii do związku celnego.

Wiedeń, 2 Stycznia. Wiadomość telegraficzna z Wenecji donosi, że Cesarz dziś udał się ztamtąd do Werony.

Ragusa, 1 Stycznia. Wczoraj 300 powstańców udało się do Popowa pod dowództwem Jolego, brata Łuki Wukalowicza.

Berlin, 2 Stycznia. Król odpowiedział generałowi Wrangel, na składane przez tegoż życzenia Nowego Roku, że jest przekonany, iż armia zna usposobienie dla niej Króla. Prusy mogą spokojnie spoglądać na oddziaływanie, jakie wypadki w państwach zauropejskich mogłyby na pruskie stosunki wywierać, gdyż mają armię silną i na każdy wypadek przygotowaną. Przy powinszowaniach ministrów, wspomniany Król o ciężkich stratach, poniesionych przez rodzinę królewską, nadmienając, że ostatni rok przyniósł ze sobą wiele smutnych przygód, że nowo rozpoczynający się rok także nie najpomyślniej przedstawia się, gdyż położenie rzeczy w Niemczech i w ogóle w świecie politycznym mogłoby spowodować wypadki, których rozwoju i skutków powinnośc nakazuje oczekiwać z niezachowaną stałością i jednością.

Paryż, 1 Stycznia. Przy dzisiejszem noworocznym przyjmowaniu ciała dyplomatycznego w Tuileries, Cesarz podziękował za jego życzenia i powiedział, że ubiegły rok odznaczył się wypadkami, które kilka państw wstrząsnęły i wielką żalobę na rodziny panujące sprowadziły.

Cesarz życzy, żeby rozpoczynający się rok szczęśliwszym był tak dla ludów jak i dla panujących rodzin.

Londyn, 1 Stycznia. Największa poczta z Nowego-Jorku z 20-go b. m. donosi: Wzburzenie ludowe znacznie się podniosło, skutkiem wiadomości o wojowniczych przygotowaniach w Anglii. Po ogłoszeniu wiadomości, nadeszłych statkami *Europa* i *Jura*, opinia publiczna zdawała się mniej być przeciwna uwolnieniu pp. Masona i Slidella i powszechnie objawiło się zdanie, że rząd związkowy nie wda się w wojnę z Anglią, z powodu tej kwestji, a jeżeli żądanie gabinetu londyńskiego względem wydania komisarzy południowych, wyrażone będzie w tonie umiarkowanym, rząd na nie zezwoli.

Uważano, że na ostatnim przyjęciu u pana Lincoln, posłowie Anglii, Francji i Prus, nie byli obecni.

Izba reprezentantów odmówiła przyjęcia rezolucji, którą miała się zobowiązać do popierania postępowania kapitana Wilkes, bez poprzedniego oddania tej rezolucji komitetowi do spraw zagranicznych.

Minister skarbu, Chase, na meetingu bankierów objawił zdanie, że w ciągu miesiąca stycznia działania wojenne lądowe i morskie Stanów Zjednoczonych, dadzą stanowczy rezultat na Południu, i że bieżące zajęcia z Anglią, może być niewątpliwie zgodnie zakończona.

Ostatnie depezy telegraficzne donoszą, że lord Lyons jeszcze nie przedstawił urzędowo rządowi północnemu otrzymanych od swego rządu depezy.

Z Kanady donoszą, że tamtejszy rząd, silnie popierany przez opinię publiczną, wydał rozkaz wysłania 62 i 63-go pułku z Halifax do Kanady.

Z Charlestona potwierdza się wiadomość o wielkim pożarze.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— Dzień wczorajszy był niepokojny i mroźny; śnieg kilka razy w ciągu dnia przyszył, po południu i w wieczór padał obficie przy wietrze zachodnim; mroz zmniejszał się, z rana dochodził do 9 stopni, wieczorem 2 tylko stopni; wiatr zachodni przez cały dzień panował. Barometr nagle opadł; średnia jego wysokość dzienne jest 747,07 milimetrów; od rana do wieczora zniżył się o 11,12 milimetrów. Ilość wody ze śniegu, wynosi co do wysokości 3 milimetry.

— Dnia 7 Grudnia we wsi Dworaki Pikuty, gminie Drągi, powiecie Łomżyńskim, spalił się browar z suszarnią i skłodownią ubezpieczony na rs. 640. Straty w ruchomościach wynikłe z powodu tej pogorzezi, wynoszą rs. 300.

Dnia 9 t. m. we wsi i gminie Głusko duze, powiecie Lubelskim, spalił się dom zajęczny oszacowany na rs. 500, oraz dom włociański, stodoła i obora wartujące rs. 80.

Dnia 11 t. m. w nocy, w mieście Nowym Dworze, powiecie Warszawskim, spalił się dom mieszkalny ubezpieczony na rs. 1420.

— W obec budzącego się zamilowania do dzieł poważniejszych, nie małe bezwzględnie wzbudzi zajęcie, mająca wkrótce ukazać się w druku praca, p. Teofila Borzeckiego, nauzczycała przy szkole w Kielcach, nosząca tytuł: *Loika popularna poprzedzona krótką historją duszy*. Dotąd oprócz tłomaczeń łoiiki Kiese-wetera przez T. Sierocińskiego, i dawniejszej jeszcze profesora akademii Krakowskiej Jan-kowskiego, nie mieliśmy żadnego oryginalnego dzieła, w tej ważnej gałęzi wiedzy ludzkiej.

— Wczoraj opuścił prasę *Ner 7. Przyjacielu Zdrowia*, rozpoczynający 2gi kwartał pierwszo-

rocznego istnienia tego pisma, o którego użyteczności mówić byłoby zbyt czerem. Zawiera on *ustęp do uwag higienicznych dla stanu duchownego*, zapowiadający trzy, jak można wnioskować z tytułu, mianowicie, higienę dla duchownych, rady jak leczyć choroby i symptoma konania. Następnie w artykule o *żywności* rozwinięta jest poprzednio przez toż samo rzucona myśl urzędzenia *obiadu garnuszkowych*, której urzeczywistnienie zależy tylko od dobrej woli, rozsądku i miłości bliźniego pragnących przyjść jej w pomoc. Autor podawczy porównanie naszego rzemieślnika z francuzkiem i belgiem oparte na własnych spostrzeżeniach, rozstrząsa zadanie co korzystniej jest urządzić, jedną czy dwaście kuchni. W artykule tym na szpalce 5 na kolumnie 2ej u dołu, zaszła jakaś omyłka o której sprostowanie z powodu ważności obrachowania prosimy. Dalej idzie początek artykułu o ważnym organie *śledzu*, dokonanie o *tranie*, zawsze nadzwyczaj użyteczna *Apteczka domowa*, zajmująca się środkami mogącymi zastąpić kąpielny. Nakoniec pod rozmaitościami, znajdujemy przekład z francuzkiego (dziennika, artykułu o *skutkach pijalstwa*, który bodajby u nas stał się niepotrzebnym. Z każdym nowowychodzącym numerem jawniej okazuje się staranność redakcji, jej nacechowane ludzkością i prawdziwą miłością bliźniego dążenia.

— W tych dniach mieliśmy sposobność przegladac nader ciekawy rękopis, mający tytuł „*Ustawy Rzemieślników w Warszawie od roku 1606 do 1627.*” W rękopiśmie tym znajdują się ceny rzeczy wszelkiej i roboty rzemieślniczej, przez Karskiego Podwojewo-dziego Mazowieckiego i Magistrat Warszawski od 1606 do 1627 ustanowionych. W nim znaleźliśmy dokładny obraz wszystkiego, co było w Warszawie wówczas używanem, jak zniżała się lub podwyższała wartość rzeczy, oraz jakich rzemieślników liczyło nasze miasto. Od ceny zbóż zaczawszy, przechodzi się kolejną do ceny mięsna, drobiu, ryb, koreni, trunków. Piwo Wareskie drożej było cenione jak Warszawskie, podobnie i miod Kominski. Wódki używano prostej, anyżowej, z tatarskim zielem, cytarowej i cynamomowej, z wina lub marmazji robionej. Wina Węgierskie, Malmazja, Francuzkie, Enderburskie.

Poczet rzemieślników znaleźliśmy taki: Kusiernie, robotnicy szorów, siodlarze, szewcy, krawcy, słosarze, rzeźnicy, rymarze, stolarze, bednarze, mieczniki, kowale, złotnicy, stelmachy i kolodziej, mosiężniki, cynarze i blacharze, szklarze, mydlarze, robiący trąby, postronki i postrzygacze sukien.

Z futer używano: lisów zająwójki i szlamów, Szweckich, Niemieckich, Podolskich; chroniły od zimna dziewczki: króliki, kuny, bobry, sobole, wilki, popielice, smusze zamorskie; robiono z nich sorze, kozuchy, deje, szubki, płaszczki, kółpaki, czamary. Szewcy wyrabiali szafjan złoty, czerwony, brunatny, skóry kozłowe i proste; szyli z nich buty, baczmagi, oizmy, pantofle, trzewiki męskie i białogłowe. Pasy były męskie i niewieście; jest cena roboty sukien kieszowych, żalobnych, męskich i damskich. Używano do nich altembasu, złotogłowi, którego pasamów do jednej sukni bywało po 150 łokci, atlasu, aksamitu, teletu, kanawaczy, czamlotu, machancze tureckiego, cztery, trzy i dwunitalnego, snosków jedwabnych, bagazji; robiono z nich hanzki, letniki, płaszczki, smukawce, sarafany, giernaki, krojem Polskim, Rakuskim, Francuzkim. Dla mężczyzn od siwuchtu, harazji, tuzinku, aż do Morawskiego, Brzezińskiego, Kłockiego sukna; tudzież kiru, bai angielskiej, szląskiej, stamchi.

— Czytamy w „*Goncu Odeskim*” pogłoskę, że staraniem tamczego Towarzystwa rolniczego ma wkrótce wykwinąć w Odesie nowy zakład, którego zadaniem będzie usposabiać mechaników dla prowincji południowych. Teraz dla braku u nas ludzi dobrze obezpanych z maszynami, sprowadzają się zwykle mechanicy zagraniczni, którzy nad miarę sownie każą płacić za swą pracę. Zdarsza się niekiedy, że ta opłata wynosi aż do 10,000 złp. Lecz gdy żadne wielkie gospodarstwo, mające liczne maszyny do posługi, bez takich ludzi obejsć się nie może, więc naturalnie musi albo się drogo opłacać, albo wyrzekać się machin, skoro koszt na ich utrzymanie w ruchu przerosi korzyści, jakie przynieść mogą. Stąd widoczna, jak brak dobrych mechaników, wpływając na zmniejszenie użycia machin i narzędzi nowych, zgubnie oddziaływa na rozwój rolnictwa. Zapowiadany nowy zakład ma te niedogodności usunąć. Wychoywaney tej szkoły mechanicznej mają przeć wykładu technicznego, słuchać nadto ogólnych nauk elementarnych.

— Z pomiędzy nowych odkryć, dokonanych w C. K. bibliotece w Pradze Czeskiej, zasługuje na szczególniejszą uwagę rękopisem złożony z 67 kart in 4-to i będący częścią dalszego ciągu kronik czeskich *Pribika Pul-kawy i Benesa* z Horowic. Następnie okazało się, że rękopis ten stanowi część przez Dobrowskiego i Palackiego bardzo szacowanego, lecz niecałkowitego kodeksu biblijoteki pragskiej, którą J. Zimmermann (+1836), b. jej skryptor, użył do swej bardzo błędnej publikacji z 1818 r. Nowe wydanie kontynuatorów Pul-kawy i Benesa z Horowic wydał w 1829 r. Palacky podług 17-u rozmaitych rękopisów. Wydanie to tworzy trzeci tom *Scriptores rerum Bohemicarum*.

— W ostatnim zeszycie „*Czasopisma muzeum*” (*Casopis muzea*), wychodzącego w Pradze Czeskiej, Dr. Hanus ogłosił przeglad znalezionej w ciągu kilku miesięcy, w tamczecznej e. k. bibliotece, rękopisów staroczkich. Z liczby ich najwazniejsze są fragmenta kroniki Dalimila, której jedną stronicę p. Rokos odbił fotograficznie. Palacky tak wielką do tego starożytnego rękopisu przywiązuje wartość, że chce go w całości kazać odfotografować. Prof. M. Hattala przygotowuje do druku traktat krytyczny o tych fragmentach.

Dalimil jest prawdziwym czeskim Otakarem Homek, któremu był społecznym (kronika Dalimila dochodzi do 1314, a Otakara styryjskiego do 1309 r.); jest on również jak ten ostatni strony lecz również ważny, oraz odznacza się takimi samymi patriotyzmem i rycerskością, a osobistość jego tak samo powiewana jest tajemnicą jak i kronikarza Otakara, któremu zwykle dają nazwisko Hornoka, dodane mu dowolnie przez Wolfganga Lasiusa, jako przydomek. Również nazwisko Dalimila w późniejszych dopiero czasach nadane zostało temu kronikarzowi. Uchodził on długo za członka kolegiaty Altbunzlaukskiej; lecz kto bliżej przypatrzy się jego kronice, ten pozna w nim wrednego trubadurę, w którego żyłach krew rycerska płynęła. Czesi również dumni być powinni z Dalimila, jak Styryjczycy z Otakara, o którym prof. K. Weinhold powiada, że kronika jego więcej warta jak całe tuziny najpiękniejszych pieśni bohaterskich.

— Pomiędzy różnymi projektami, które obecnie roztrząsają w biurach ministerstwa skarbu w Paryżu, najwięcej wzbudza zajęcie, „*mówi dziennik Loiret*”, projekt zastosowanie telegrafu do przesyłek pieniężnych, lecz dź w urzędach pocztowych wymagają niesłychanie długich formalności. Projekt, nad którym głównie pracują jest następujący: Pragnący przelać jakąkolwiek sumę pieniężną, składa takową do jednej z kas publicznych, i odebrawszy na nią pokwitowanie, oddaje je urzędnikowi telegrafu, wskazując mu zarazem miejsce przeznaczenia złożonych przezeń pieniędzy. Ten wysła natychmiast depezę pod wskazanym adresem, którą odebrawszy adresant, udaje się do jednej z kas rządowych, znajdujących się w miejscu jego zamieszkania, i każdej chwili żądać może wypłaty wyasygnowanych na imię jego pieniędzy. Drugi projekt polega na zastosowaniu telegrafu do przesyłek pieniężnych, za pośrednictwem urzędów pocztowych, i ten ostatni wkrótce zdaje się wprowadzonym będzie w wykonanie.

— W Paryżu ciągle starają się o jak największe skorzystania z światła gazowego; tak znów na próbie, przy niektórych latarniach gazowych, zaprowadzono reflektory z białej polewanej porcelany, wynalazku p. Barnett, odbijające doskonale światło.

— Angielski dziennik *San*, podaje następujący liczbny wykaz statków, według *nowojorkskiej gazety handlowej*, stanowiących w maju 1861 r. marynarkę Związku amerykańskiego, a mianowicie: 5 fregat parowych z 172 działami; 6 korwet parowych z 75 działami; 5 sloopów parowych z 27 działami; 7 parowców handlowych uzbrojonych 56 działami; 4 fregaty żaglowe o 200 działach; 6 korwet o 180 działach; i 2 brygi o 12 działach. Od tego czasu marynarka Związkowa nie tylko nie powiększyła się, ale owszem zmniejszyła się o znaczną ilość statków, które uległy różnym wypadkom.

— Wybrzeża zachodnie morza Czarnego i ujścia Dunaju bezwzględnie, są najrybniejszemi stronami w państwie Otomańskim. Spokojne wody niższego Dunaju i wszystkie jego odnogi znane pod nazwiskiem Delti, są zaludnione tysiącami milionów ryb, dosięgających niekiedy olbrzymich rozmiarów. Tam to połowią się różne rodzaje jesiotrów, a między niemi ogromne czarne jesiotry, tam to liczni rybaczy po większej części pochodzenia rosyjskiego prowadzą uciążliwe ale korzystne swe rzemiosło.

Przy ujściach Kilji, Sulinie, S-go Jerzego, znajdują się liczne zakłady, gdzie solą ryby i przysposabiają kawior i karug. Ujścia Kilji i S-o Jerzego, są najdogodniejsze do połowu, odbywającego się bardzo prostymi przyrządami, połowu któremu nie przeszkadzają krające statki. Kozacy na wielkich łodziach przebiegają te wody, zabijają ryby schwymane w sieci, i wprost z łodzi udają się do pobory opłaty u którego wazą złowione ryby, obowiązując się opłacić następnie podatek od wagi. Najdłwiejszy skład ryb solonych i kawioru znajduje się w małym miasteczku Wilkowie leżącym nad Dunajem. Tam odbywają się główne zakupy. Dobry kawior zwykle sprzedaje się po 8 do 9 1/2 złot. pol. za oko (3 funty) i ztąd wysyłają go do Niemiec, a szczególnie do Berlina. Jesiotry solone wysyłane bywają do Grecji i Kiszew Naddunajskich, gdzie stanowią pożywienie klas biedniejszych w czasie zimy.

Na południe od ujścia S-o Jerzego, osiedlili się inni rybaczy nad jeziorem Razem i Dranowo. Są to potomkowie kozaków, którzy pod przewodnictwem Nekrasy przeszli do Turcji i którym sultan Selim III pozwolił osiedlić się nad Dunajem i zajmować się rybolowstwem, za opłatą rocznie 1 dukata holenderskiego od każdej łodzi. Teraz zamieszkuje oni wioski Sarikeni, Dżuryłówkę i inne osady w okolicach jeziora Razem. Liczne rodziny tegoż pochodzenia osiedliły się w Azji mniejszej koło jeziora Manias, w okolicach Muchaliez a nawet i dalej ku Efezowi. Głównym ich zajęciem jest także rybolowstwo.

W jeziorze Desona, znajdują się różne rodzaje ryb wód słodkich, jako to szczupaki; okonie i inne.

W jeziorach zaś Bitynii, Lagos, Aiwali, chociaż nie znajdują się ogromne ryby ujść Dunaju i morza Czarnego, ale połowią się śledzie i sardynki, które tam solą i wędzą.

— Nadzwyczaj ważnym dla świata uczono nabytkiem jest Słownik hebrajski i chaldejski, w zastosowaniu do Starego Testamentu, przez Dra Juliusa Fürst. Słownik ten wyszedł w Lipsku (1857—1861) w dwóch tomach, z dołączeniem krótkiej historii leksykografii hebrajskiej. Od czterdziestu prawie lat był w użyciu słownik hebrajski i chaldejski, czyli *Thesaurus* W. Gesenius'a, a dykjonarze tychże języków, które w pomienionym przeciągu czasu pojawiły się, były nie czem innym, jak tylko rozszerzeniem lub skróceniem powyższego „*Skarba*” Gesenius'a. P. Fürst, który położył sobie za zadanie życia, obrobienie pod względem grammatycznym i leksykograficznym języka hebrajskiego i pokrewnych mu języków wschodnich, dał się już poznać, jako gruntowny leksykograf, w wydanej przez się w Lipsku (1840) hebrajskiej *Bibel-Konkordanz*. Wydany obecnie słownik odpowiada wszelkim wymaganiom nowszych na tem polu badań, przez co autor wiele przysłużył się teologom i orientalistom. Praca ta, pod wszystkimi względami gruntowna, prostej błędne, przez niektórych poprzedników; autora, pojmowanie pewnych miejsc Starego Testamentu,

Krótką historją leksykografii hebrajskiej, doprowadzona do pra *Abul Walid Merwan Ibn Gándeh*, czyli do końca pierwszych tysiąca lat naszej ery, mogłaby być dokładniejszą i dalej doprowadzona, dla dania należytego wyobrażenia o rozległych studiach około wyjaśnienia tekstu Starego Testamentu.

— W Brukseli nakładem księgarni J. Rozes wyszedł *almanach-Livre du commerce, de l'industrie et des beaux-arts*, mający na celu zgromadzenie wiadomości, dokumentów i objaśnień, dotyczących handlu, przemysłu i sztuk pięknych, będących żywotnemi siłami Belgji, i oszczędzenie czasu czytelnikom, poświęcanego na mozolne a często bezowocne wyszukiwanie w wielkich zbiorach. Oprócz zwyczajnych wiadomości kalendarzowo-rocznikowych, almanach ten zawiera bardzo ciekawe i sumiennie opracowane artykuły o stanie handlu przemysłu i żeglugi, o stosunkach międzynarodowych, zniemieniu komór, wystawie powszechnej londyńskiej, tylko co otwartej w Brukseli wystawie sztuk pięknych, o tamtejszej wystawie przemysłowej i wiele innych; pod skromnym tytułem, jest to praca poważnej treści.

— Pomiędzy mnóstwem dzieł kłodejowych wydawanych w Paryżu dla młodzieży i miłośników nauki, na szczególną zasługują uwagę dwa dzieła p. Bouillet, inspektora generalnego wychowania publicznego, wydane u księgarza Haehette, pod tytułem: *Dictionnaire universel de l'histoire et de la Geographie et Dictionnaire universel des Sciences, de Lettres et des Arts*. W pierwszym z tych dzieł, oprócz skróconej historii każdego narodu, i jeografji każdego kraju i wieku, znajdują się zyciorysy znakomitych ludzi, religja i instytucje u wszystkich narodów, zakony duchowne, ordera wojskowe i cywilne, sekty religijne, polityczne, filozoficzne i t. d. Drugie dzieło zawiera obok trościwych a dokładnych pojęć o wszystkich przedmiotach wiedzy ludzkiej, skróconą historję każdej nauki, każdej sztuki, każdego wynalazku, i wskazanie ważniejszych dzieł w każdym przedmiocie. Dwa te dzieła złożone posłużą do rozwiązywania każdego zadania o nazwiskach i rzeczach, tworząc najzupełniejszą, najtrębszą, najdogodniejszą i najtanszą encyklopedję. Artykuły znajdujące się w tych dykjonarzach, zredagowane są z taką ostrożnością, że mogą z pewnością być czytane przez każdy wiek i pleć.

— U Bellmanna w Pradze czeskiej wyszło dzieło W. Bamba's, pod tytułem: „*Budowa mowy słowiańskiej, t. j. rozwój systematyczny form gramatycznych i leksykonicznych wszystkich języków słowiańskich*”. (*Die Formbildung der slavischen Sprache, d. i. systematische Entwicklung der grammat. und lexical. Formen aller slavischen Dialekte.*)

JURISPRUDENCJA.

Z Kodeksu Cywilnego.

Czy subrogacja z mocy art. 1251 Ust. I, K. C. służy wierzycielom spadłym z hypoteki w prawa hipoteczne wierzyciela wyższego, na innej nieruchomości zabezpieczonej?

Pytanie to nader ważne, niejednostajnie przez sądy rozstrzygane, przyszło pod rozpoznanie Senatu w następującym przypadku. Dobra A i B, będąc jeszcze własnością jednej osoby, obciążone były hypoteką dwóch sum. W działach pozostłości, sumy te przyjęła do zapłacenia scheda, do której dobra B należały, lecz sumy hypoteki tak na dobrach B jak i na A zatrzymały. Po sprzedaży przymuszonej dóbr A, sumy te w klasyfikacji użytecznie zostały pomieszczone, skutkiem tego spadły wierzycielności niższe, które na samych tylko dobrach A miały hypotekę.

Ci więc wierzyciele, którzy byliby z szacunku dóbr A zaspokojeni, gdyby wierzycielności dobra B także ciężące, przez właścicielkę tychże były zaspokojone, jak to nawet w działach spadkowych zobowiązała się, — uważając, iż wierzycielności te, ich właściwie funduszem zostały spłacone, żądali, izby im miejsce hipoteczne, spłaconym wierzycielom na dobrach B służące, było przyznane na mocy art. 1251 K. C.

Sądy dwóch instancji przychyliły się było do tego żądania.

Senat w powiększonym komplecie podzielił zdanie przeciwne Prokuratora i subrogacji nie dopuścił, przywołując następujące zasady: że z natury subrogacji, która ściśle tlomaczoną być winna, takowa tylko w istniejące prawa nastąpić może.

że wierzycielności na dobrach B, przez spłacenie ich z dóbr A, przestały istnieć w myśl art. 119 Pr. Hyp., wykreślenie ulegały, a ztąd żadna subrogacja miejsca znajdować nie może; —

że do możliwości uzyskania subrogacji z art. 1251 Ust. I, trzeba być wierzycielem tego samego dłużnika, i spłacić swym funduszem wierzycielność, w miejsce której podstawienie ma nastąpić, a tu, ani jedno, ani drugie miejsca nie miało, bo wierzyciele dóbr A nie byli wierzycielami właścicieli dóbr B i szacunek A nie był własnością wierzycieli, lecz własnością dłużnika. — że przeto służy tylko wierzycielom z mocy art. 1166 K. C. możność podstawienia się w prawa ich dłużnika, nie zaś w prawa wierzyciela.

SS. Mostowskiej x SS. Gautier. d. 2 (14) Grudnia 1847 r.

Czy tranzakcja ustnie zawarta może być sądownie dowodzona?

Senat rozstrzygnął: że jakkolwiek samo prawo mianuje tranzakcję kontraktem, ztąd przecieć nie wynika, aby przepis co do dowodów i umów w ogólności odnoszące się, do tranzakcji stosować, skoro K. C. w Tyt. XV Ks. III odrębne dla tego rodzaju umów stanowi prawidła, że art. 2044 K. C. *modo imperativo* rozporządza, iż kontrakt taki na piśmie nastąpić winien, przeciwnych więc wniosków czynić nie wolno.

Grabowski x Rudnicki. d. 23 Czerwea (5 Lipca) 1847 r.

4) Bekawiczek zamszowych par 1040, para od kop. 75.

m) Sznurków do świstawek sztuk 1040, sztuka od kop. 3.

n) Podpinak z guzikami do tołubów i płaszczki sztuk 313, sztuka od kop. 3.

6) Sukna i płótna dla Straży Ogniovej i Policijnej co do jakości i ilości bliżej warunkami licytacyjnymi wyszczególnione.

Pragnący ubiegać się o pominięcie dostawy, winni złożyć na ręce Tajnego Radcy Prezydenta miasta w terminie powyżej oznaczonym, deklarację o pominięciu oddzielną na każdy oddział napisaną podług wzoru poniżej zamieszczonego, w których wyraźnie literami bez żadnych przekreśleń i poprawek, wyliczyć mają ogólny procent jaki na każdym oddziale dostawy odstępują i do deklaracji dołączyć kwit Kasy Głównej Ekonomicznej na złożone wadium do oddziału I. w sumie rs. 1000; do oddziału II. w sumie rs. 1500; do oddziału III. w sumie rs. 3300; do oddziału IV. w sumie rs. 53; do oddziału V. w sumie rubli srebrnej 1540; do oddziału VI. w sumie rubli srebrnej 3300 w gotówce, w Listach Zastawnych z kuponami lub innych papierach kredytowych Królestwa, w nominalnej ich wartości, które nieutrzymują się przy dostawie zaraz zwrócone będą, a utrzymującemu się zatrzymane zostaną w depozycie Kasy Głównej Ekonomicznej lub Banku Polskiego do czasu ukończenia przedsiębiorstwa. Ostreżenie wyraża, że deklaracje nie podług wzoru napisane, to jest: po poprawianiu i przekreślaniu, nie wyrażające procentu literami, albo też nie obejmujące jednako procentu, na wszystkich przedmiotach każdego oddziału, za nieważne uznane będą.

Bliższe warunki każdodziennie wyjąwszy święta przejrane być mogą od godziny 9 z rana do 3 po południu w Wydziale Administracyjnym Magistratu.

Warszawa d. 20 Grud. (1 Stycznia) 1861 r.

Prezydent, Rada Tajny, Andrault, Naczelnik Kancelarii, Lucetński.

Wzór do deklaracji.

W skutek ogłoszenia Magistratu miasta Stołecznego Warszawy z d. 20 Grudnia (1 Stycznia) 1861 r. Nr. 40.950, podaje niniejszą deklarację, iż podejmuję się dostawę w ciągu całego roku 1862 dla straży ogniovej i policijnej przedmiotów w oddziale I (albo 2 albo 3) powyższego ogłoszenia wyszczególnionych, a mianowicie: (tu wyliczyć przedmioty w oddziale zamieszczone) i odstępuje od cen w warunkach licytacyjnych zamieszczonych na dosłownie tych wszystkich przedmiotów procentów (tu wypisać literami) od sta, poddając się wszelkim warunkom i zastrzeżeniom warunkami licytacyjnymi objętym. Kwit na złożone w kasie Głównej Ekonomicznej w sumie rs. N. wadium, które wraz z nieutrzymaniem się przy licytacji sam odbiorę, załączam. Pisalem w Warszawie dnia N. miesiąca w domu N. (podpis imienia i nazwiska).

(N. D. 70) Magistrat Miasta Stołecznego Warszawy.

Podaje do wiadomości, że w d. 2 (14) Stycznia 1862 r. o godz. 12 w południe punktualnie odbędzie się w sali posiedzeń Magistratu licytacja podobna in plus przedmiotów deklaracji, na wydzierżawienie części niezabudowanego placu targowego 16 komorok i jednej szopy wprost zabudowań Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, przez ciąg lat trzech, poczynając od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 1862 roku do tegoż dnia i miesiąca 1864 r., od ceny rs 308 za jednoroczną dzierżawę do licytacji ustanowionej.

Mający pręto zamiar ubiegania się o powyższą dzierżawę, mogą złożyć w czasie i miejscu wyżej oznaczonym, na ręce Prezydenta miasta oświadczenie deklaracji napisane podług wzoru niżej zamieszczonego, a w tych wyraźnie literami, bez skreśleń i poprawek, przekreśleń wypisać ofiarowaną przez siebie sumę jednoroczną dzierżawę pomienionego placu. Nadto do deklaracji dołączyć mają kwit Kasy Głównej Ekonomicznej na złożone wadium w ilości rs. 30 i na koszt ogłoszenia rs. 10, które nieutrzymującemu się przy licytacji natychmiast zwrócone będą.

Inne warunki dotyczące w mowie będącej licytacji są do przejrzenia każdodziennie wyjąwszy dni świąteczne w Wydziale Administracyjnym.

Warszawa d. 18 (30) Grudnia 1861 r.

Prezydent, Rada Tajny, Andrault, Naczelnik Kancelarii, Lucetński.

Wzór do deklaracji.

W skutek ogłoszenia z d. 18 (30) Grudnia 1861 r., podaje niniejszą deklarację, że podejmuję się trzecieletnią dzierżawę części niezabudowanego placu targowego 16 komorok i 1 szopy wprost zabudowań Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, poczynając od dnia 1 Stycznia 1862 r. do dnia ostatniego Grudnia 1864 r. i obowiązuję się wszelkim obowiązkom i zastrzeżeniom w warunkach licytacyjnych objętym. Kwit na złożone w Kasie Ekonomicznej wadium w ilości rs. 30 na koszt ogłoszenia rs. 10 składam. State moje zamieszkanie jest w N. Piasek dnia N. miesiąca N. roku N. podpisam imię i nazwisko literami wyraźnie.

(N. D. 55) Dyrekcja Mennicy Warszawskiej.

Podaje do wiadomości osób interesowanych, że pod dniem 8 (15) Stycznia 1862 r. o godzinie 11 z rana odbędzie się w biurze Dyrekcji Mennicy przy ulicy Bielofskiej pod Nr. 607 licytacja przed złożeniem oświadczonej deklaracji na dostawę 1000 pędów miedzi w platach około 20 funtowych, według warunków, które w biurze Dyrekcji przejrane być mogą. Za praeium fisci do licytacji naznacza się suma rs. 12.700 a wadium rs. 1270. Nadmieniam się przytem że do licytacji rzeźniczej, sami tylko kupcy I i 2 gildji, złożeniem oryginalnych patentów wylegitymować się mają, przypuszczeni będą.

Warszawa d. 7 (19) Grudnia 1861 r.

Dyrektor, Wołowski, Sekretarz, Niewiadomski.

(N. D. 50) Magistrat Miasta Miechowa w Gubernii Radomskiej.

Podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 10 (22) Stycznia 1862 r. w godzinach przedpołudniowych do godziny 12 w południu, w Kancelarii Magistratu tutejszego, odbędzie się bezdeklaracyjna licytacja w formie spisanej, licytacja in minus na przedsiębiorstwo wybrukowania i uporządkowania ulicy Toraszy tu w Miechowie, od sumy rs. 1549 kop. 10 1/2 z angażem przez Komitet Izadowy Spraw Wewnętrznych, pod d. 8 (20) Lipca r. b. zatwierdzonym, wypracowanym. Na wadium do licytacji złożyć należy 1/10 część sumy angażowej. Warunki do licytacji w każdym czasie w Kancelarii Magistratu przejrane być mogą.

Warszawa d. 7 (19) Grudnia 1861 r.

Rada Honorowy w z. Piasecki.

(N. D. 54) Burmistrz Miasta Konina.

Zawiadamia interesowaną publiczność, że w Kancelarii Magistratu miasta Konina w terminie terminie w d. 1 (13) Lutego r. p. 1862 o godzinie 10 z rana odbędzie się bezdeklaracyjna licytacja na wydzierżawienie placu kamelaryjnego pod Nr. 241 tu w mieście Koninie na przedmieściu Warszawskim położonego obejmującego powierzchnię loka 13145 licytacja rozpocznie się od sumy rs. 35 kop. 4 jako wkapnego ustanowionego, zaś czynsz roczny wyrachowany rs. 8 kop. 75. Wadium do licytacji tej w 1/10 część sumy. Chęć pręto plac pomieniony nabyć mających

w oznaczonym dniu i terminie niniejszem zapraszają się.

w Koninie dnia 8 (20) Grudnia 1861 r.

Burmistrz Morawski.

(N. D. 28) Dozór Magazynu Drzewa Rządowego.

Stosując się do reskryptu Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 19 (28) Listopada r. b. N. 493142176 podaje do publicznej wiadomości że w dniu 29 Grudnia (10 Stycznia) 1861 r. o godzinie 12 przed południem w biurze Dozoru Magazynu Rządowego drzewa przy ulicy Bugaj pod N. 260293 odbędzie się licytacja publiczna na sprzedaż szopy, celbudy i pomostu na placach skarbowych przy ulicy Radnej położonych od sumy rs. 70 wycenione rs. siedmiusetdziesiąt, każdemu przystępującemu do licytacji obowiązany będzie złożyć wadium w kwocie rs. 15. Warunki licytacyjne codziennie do godziny 3 po południu w biurze dozoru przejrane być mogą.

Warszawa d. 18 (30) Grudnia 1861 r.

Inspektor, Krysiński, Kontroler, G. Stojanowski.

(N. D. 49) Штатба-Заведеніе Крѣпостной Артиллерійской Округа (въ Новогеоргиевскѣ).

По случаю несостоявшихся торгов назначенных на 1 (13) и 5 (17) Декабря, вновь назначаетъ желающихъ принять на себя перевозку водою артиллерійскихъ тяжестей изъ Крѣпости Западнаго Округа въ теченіи 1862 года, на величину, объявленную въ 4, 10, 13, 21, 22 и 26 номерахъ газетъ „Вѣстникъ Дневникъ“ (Дневникъ Россійскаго) и въ 273, 284 и 301 номерахъ „Варшавской Поліцейской Газетъ“ Торъ, 2 (14) Января, а перерогатка 5 (17) Января 1862 года, будутъ производиться начиная съ 10 часовъ утра.

Г. Варшава, 4 Декабря 1861 года.

(N. D. 24) Kontora Wapniaarskiego Wiewiazno, Uzd. Duszkowski, Gostyniak.

Вызываетъ желающихъ на торъ 23 и перерогатку 28 числа сего Декабря мѣсяца въ 11 часовъ утра до 2 по полудню, на nabivku дубки Гонтальныхъ Лесничьихъ „Домъ, а потому изъ объявленъ на то же имя благоволяетъ прибыть въ сию Kontору къ означенному времени съ законными залогомъ.

Г. Варшава, 4 Декабря 19 дня 1861 года.

(N. D. 47) Цивиліарскій Тамовникъ Симаъ Лаврицкій, что 15 (27) Января 1862 года, въ зданіи ея (въ Цивиліаръ у г. Калина) будетъ продаваться съ аукциона, комиссионерная праяма бумажная бѣлая (мачестерская), вѣсомъ, бруто 289 пудовъ, а кромѣ того другіе, шерстяные, бумажные и мѣльные товары.

Цивиліаръ, 19 (31) Декабря 1861 г.

Управляющій Тамовникъ, Павловичъ.

Комора Celna Szezypriono niniejszemъ обвѣщаетъ, że w d. 15 (27) Stycznia 1862 roku, w gmachu jej (w w Szezypriono pod Kaliszem) sprzedażą się będzie przez publiczną licytację konfiskowana przędza bawełniana biała (Machesterska), wagi brutto pędów 289, a nadto inne wełniane, bawełniane, i drobne towary.

Szezypriono d. 19 (31) Grudnia 1861 r.

Dyrektor, Pawłowicz.

(N. D. 14) Pisarz Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie.

Stosownie do art. 682 K. P. S. wiadomo czyni: iż na żądanie Teodora-Ludwika Dembowskiego obywatela z własnych funduszów utrzymującemu się, w Warszawie pod Numerem 459 zamieszkałego, zamieszkanie za prawne do tego interesu i całego posteropawia subhastacyjnego u Antoniego Wrotnowskiego Odrobny przy Warszawskich Departamentach Rządowego Senatu w Warszawie pod Nr. 410 obrane mające, w poszukiwaniu sumy rsr. 21.000 i kosztów egzekucyjnych od Stanisława Kosseckiego właściciela mającej Grabów z przyległościami, obecnie w trzech dobrach Grabowie w Okręgu i Powiecie Łęczyckim Gubernii Warszawskiej położonych zamieszkałego, a zamieszkanie prawne w Warszawie pod Nr. 13476 obrane mające, protokołem Ludwika Wichrowskiego Komornika przy Trybunale tutejszym w dniach 6, 7, 9, 10, 18, 19, 21, 22, 24 października 1861 r. sprzedano, w drodze sądowniej przymusowego wywłaszczenia zajęta i zaareztowaną została:

Majątność Grabów,

podług wykazu hipotecznego, z miasta Grabowa, wraz z kolonją Besk, niemniej dóbr ziemskich, Grabowska wieś, Beskiecy, tudzież kolonii Janowo i Bugaj z dzierż. Lipno, a podług zaprowadzonego obecnie gospodarstwa z miasta Grabowa, folwarku Grabów i wsi Grabowie, wsi folwarku i wsi Beskiecy, folwarku i wsi Besk stary, kolonii Janowo i Bugaj, kolonii nowo erygowanych Stanisławów, Olgówka czyli wsi Besk nowy i Rybnik czyli Beskiecy, tudzież lasów przyległych składająca się, w Okręgu i Powiecie Łęczyckim, Gubernii Warszawskiej, gminie własnej Grabów, parafii miasta Grabów co do katolików, a parafii miasta Dąbie co do ewangelików, pod Okręgiem Sądu Pokoju Okręgu Łęczyckiego położona, w jednym kawale gruntu żadną cudzą własnością nieprzejętym będąca, wlok 146, morgów 28, pędów 150 miarą nowo-polską, czyli około dziesiętych 2,259, sążeni 519 miarą rosyjską, w sposobie przybliżonym rozległości mająca, prawem własności do Stanisława Kosseckiego należąca, w posiadaniu zaś dzierżawianem Teodora-Ludwika Dembowskiego zostająca, poszukiwana wierzytelności hipotecznej obciążona.

I. Miasto Grabów.

Na gruncie miasta Grabowa egzystują zabudowania a mianowicie: egzekwowane.

1. Austerja czyli oberża z zajazdem z drzewa w węgiew zabudowana gontami kryta; 2. kuznia mrowana gontami kryta; 3. oberża z drzewa w słup słomą kryta; 4. bania czyli łaźnia w ziemi; 5. studnia z chrustu cembrowana.

Kasy Miejskiej.

6. ratusz mrowany; 7. oberża z drzewa; 8. kloka z desek; 9. piwnica z kamieni; 10. studnia 11. domek; 12. studnia 12. studnia.

Stowarzyszonych Szkoły Miasta.

13. dom z drzewa; 14. oberża w słup z drzewa; 15. studnia.

Kościelne.

16. kościół Rzymko-Katolicki mrowany; 17. dzwonnica; 18. dom dla służb kościelnych; 19. chlewy z drzewa; 20. chlewy z drzewa; 21. plebania mrowana; 22. chlewy i kloka; 23. budowa mieszcząca w sobie kurniki, stajnie, drwalnia i spichrz; 24. dwie studnie; 25. oberża z drzewa; 26. studnia; 27. Sądzawka; 28. ogrod owocowy i warzywny; 29. plac pusty Nr. 2 policyjnym oznaczony; 30. plac pusty Nr. 3 policyjnym oznaczony.

Mieszkańców Miasta.

31. domów 38 części mrowanych, części z drzewa w węgiew i słup pobudowanych z zabudowaniami do nich należącymi.

Kachału Starozakonnych.

32. bóżnica w pruski mur zabudowana; 33. dom z drzewa; 34. dom.

Miasto Grabów do piątego rzędu należą do posiadania 40 właścicieli zabudowań w akcie zajęcia szczegółowo opisanych, którzy odpłacają na s. Jan Chrzecieli do Dominium mającej Grabów czynszu wszyscy w ogóle rs. 173 kop. 40.

Jan Wardyński z austerji z zajazdem placu do dominium szejki arendy rocznie rs. 60.

Neponucena Rogożewski i Bartłomiej Jasiński, każdy oddzielnie, w własnym mieszkaniu, szynkują trunki dworskie.

Miasto Grabów ma przywilejowanych 6 jarmarków do roku.

II. Folwark Grabów.

Zabudowania:

1. Pałac piętrowy masiv mrowany gontami kryty; 2. spichrz masiv mrowana; 3. lodowia mrowana; 4. piwnica mrowana; 5. kuchnia i oranżeria mrowane; 6. dom mrowany 7. kurniki mrowane; 8. kloka z desek; 9. dom z drzewa dla służby; 10. chlewy z drzewa; 11. piwnica mrowa; 12. dom na wapno; 13. szopa na skład sprzętów; 14. studnia; 15. stajnie wozownice mrowane; 16. wolarnia mrowana; 17. holendernia w słup mrowana; 18. szopa; 19. owczarnia mrowana; 20. stodoła mrowana; 21. kloka z desek; 22. stodoła mrowana; 23. stodoła taka sama; 24. manez z drzewa; 25. spichrz piętrowy mrowany; 26. kloka z desek; 27. studnia mrowana; 28. bróg; 29. chlewy z drzewa; 30. dom dla stróża z drzewa; 31. sklep z kamieni; 32. holendernia mrowana; 33. browar i gorzelnia z piwnicami masiv mrowany pod gontami i holenderką; w gorzelnii znajduje się aparat pistozynowy; 34. dwie studnie 35. stajnia z drzewa; 36. kiliztok z drzewa 37. studnia do wywaru; 38. dom na kancelarię masiv mrowany; 39. piwnica mrowana; 40. kloka z desek; 41. młyn koński do mielenia słoń; 42. manez z drzewa; 43. kloka z desek 44. dwie sadzawki; 45. dzwonek na słupie; 46. latarnia; 47. kuznia z mieszkaniem mrowana; 48. wolarnia mrowana; 49. ogród fruktowy i warzywny w którym znajduje się drzew rodzajnych 300, rozmaite krzewy, inspenka, winogrona, bukła z drzewa na skład okien, sadzawka i kanały; 50. klomby a właściwie ogród spacerowy; 51. podwórze obszerne.

III. Wieś Graboska-Wieś.

Zabudowania:

52. dwanaście domów części mrowanych, części z drzewa w węgiew i słup; pobudowanych; 53. stodoł z drzewa dwie; 54. obródrze, w słup; 55. chlewy z drzewa w słup; 56. stodoła i dwa chlewy pod jednym dachem; 57. stodoła z drzewa w słup i trzy chlewy pod jednym dachem; 58. arzb z drzewa po spustoszonej oberż; 59. studnia dwie; 60. sadzawka przy chałupach.

Piotr Przyński szynkuje trunki dworskie.

Włosian w tej wsi jest piętunat.

Andrzej Malecki wykonuje wyłącznie dla dworu roboty kowalskie i za to dostaje rs. 60 rocznie i ordynaryj.

A. Osada Mlynska.

60. wiatraków z drzewa pod gontami dwa; 61. dom z drzewa w węgiew; 62. stodoła, oberża i stajnia z drzewa w węgiew.

Osadę te Marcin Zieliński i Józef Czekalski zadzierżawili na lat trzy to jest do dnia 23 Kwietnia 1863 r. za sumę rs. 150 rocznie.

B. Grunta czynszowe Wilhelma Benke.

Morgów 31 pędów kw. 220 czyli dziesiętych 16 sążeni 628 z ktręgo placu do dominium czynszu rocznie rs. 27.

C. Osada Mlynska.

63. Wiatrak z drzewa gontami kryty; 64. chałupa z drzewa słomą kryta; 65. stodoła z drzewa słomą kryta; 66. oberża z drzewa w węgiew pod słomą.

Zabudowania to są własnością Elka Kryzstofa zaś grunta do tej osady należące są w posiadaniu wyczysto-dzierżawianem tegoż Elka, z którego do dominium Grabów, placu rocznie rs. 27 kop. 50.

D. Osada Smolarnia.

67. Piec do wyrabiania smoły; 68. chałupa z drzewa.

Jakób Łagowski za wyrabianie smoły na swoją korzyść, placu do dominium rocznie rs. 120.

E. Zakład ceglarni.

69. Piec mrowany do wypalania cegły; 70. szopa z drzewa tenże piec pokrywająca; 71. piec z surowki do wypalania cegły.

F. Osada Gajowych.

72. Dom z drzewa w węgiew; 73. oberża; 74. chlewy i 75. studnia.

G. Grunta Plebańskie.

Do probstwa parafii Grabów należy gruntów morg 107 pędów 170.

IV. Folwark Beskiecy.

Zabudowania:

1. Dwór z drzewa klinkowany otynkowany gontami kryty; 2. kuchnia w ryglówkę wystawiona; 3. oberża z drzewa; 4. kloka z desek; 5. wolarnia i stajnia z drzewa; 6. oberża z drzewa; 7. stodoła z młotkami i sieczkami; 8. manez z desek; 9. dwie stodoły z drzewa; 10. dwie studnie; 11. owczarnia z cegły surowki; 12. dom frontowy od dwóch izbach; 13. ogród owocowy mieści w sobie około 100 sztuk drzewa fruktowego; 14. ogród warzywny; 15. chlewy z drzewa; 16. dzwonek na słupie; 17. karczma starożytny zrzurowany; 18. kuznia z mieszkaniem z drzewa; 19. karczma z zajazdem z drzewa pod draciami.

V. Wieś Beskiecy.

Zabudowania:

20. Czternastka chałup z drzewa w węgiew słomą kryte; 21. chlewy z drzewa w słup pod słomą; 22. oberża z drzewa w słup bez poszytych, tudzież są inne budynki do powyższych chałup należące.

Samuel Jaster kował wykonywa roboty dla dworu. Józef Kowalski w karczynie szynkuje trunki dworskie, tenże Kowalski jest gajowym i za to bierze pensją rs. 18 rocznie.

Osada Mlynska.

23. Wiatrak z drzewa pod gontami; 24. chałupa i oberża z drzewa; 25. studnia. Z osady tej placu się do dominium czynszu rs. 15 rocznie i mlecz do dworu darmo korey 100.

VI. Folwark Besk-Stary.

1. Dom folwark z drzewa w węgiew słomą kryty; 2. żrąb dom masiv mrowanego; 3. stodoła z drzewa z młotkami i sieczkami; 4. manez z drzewa pod gontami; 5. owczarnia i oberża z bitym murem pod słomą; 6. wolarnia z drzewa; 7. stajnia z drzewa; 8. budowa nowo wzniesiona z cegły; 9. dwa domy czworaki z bitym murem; 10. dwa chlewy z drzewa; 11. studnia 12. staw; 13. podwórze.

VII. Wieś Besk-Stary.

14. Dwie chałupy czworaki z bitym murem trzcin z cegły; 15. dwie oberży z drzewa; 16. stodoła z drzewa w słup.

Karol Pabin szynkuje trunki dworskie.

Włocian osiedli w opisanym majątku odrabiają do dworu pańszczyzny.

VIII. Lasy.

Do zajętych dóbr należące podzielone są na dwa Okręgi: Beskiecki i Beskoski zawierający w ogóle około morgów 1176 pędów 230 czyli dziesiętych 603 sążeni 153.

IX. Kolonia Janowo.

Posiada jednastu kolonistów, którzy w miarę posiadanej przez siebie gruntu placu do dominium czynszu na s. Marcin razem rocznie rs. 14 kop. 45, ci kolonisci mają swoje własne zabudowania, połowa jednej chałupy należy do dominium w której Michał Kanku szynkuje trunki dworskie.

X. Kolonia Bugaj.

Posiada siedmiu kolonistów, którzy w miarę posiadanej przez siebie gruntu, placu do dominium czynszu na s. Marcin razem rocznie rs. 65 kop. 87 1/2 i ci mają swoje własne zabudowania.

Jeden z kolonistów to jest Fryderyk Krüger w własnym mieszkaniu szynkuje trunki dworskie.

XI. Kolonia Stanisławowa.

Nowo erygowana posiada dziesięciu kolonistów, którzy w miarę posiadanej przez siebie gruntu placu dworowy czynsz rocznie razem rs. 72 kop. 75 na s. Marcin i ci mają swoje własne zabudowania.

Jeden z kolonistów Michał Müller szynkuje trunki dworskie.

XII. Kolonia Olgówka czyli wsi Besk-Nowy.

Dzierżać Grabowa Stanisław Kossecki wypuścił grunta tej w wyczystą dzierżawę dziesięciu w tejże wsi osiedlonym włościanom pod warunkami w akcie zajęcia wyszczególnionymi.

Zabudowania są takie:

trzy chałupy z drzewa, osm stodoł z drzewa w słup, obródrze, studni trzy.

Walenty Blaszczyk w własnym mieszkaniu szynkuje trunki dworskie.

XIII. Kolonia Rybnik czyli Beskiecy.

Grunta tej osady prawem czynszowym rozrabiali włościanie wsi Beskiecy, pod warunkami w akcie zajęcia wymienionymi.

Obwarzenie opisane powyż zajętych dóbr znajduje się w akcie zajęcia u sprzedającego dyrygującego Antoniego Wrotnowskiego Ofrocy przy Warszawskich Departamentach Rządowego Senatu w Warszawie pod N-rem 410 zamieszkałego, zaś zbiór objaśnień i warunki sprzedaży w Kancelarii Trybunału tutejszego w Wydziale I. złożone przejrane być mogą.

Zajęcie w kopjach doręczone:

1. Czesławowi Chojnickiemu Wójciechowi gminy Grabów w wsi Beskiecy przy zamieszkałym, i tamże urzędującemu na ręce własne dnia 14 (26) Listopada 1861 r.

2. Ignacemu Skrzyżkiemu Burmistrzowi m. Grabowa w mieście Grabowie Okręgu Łęczyckim urzędującemu na ręce własne dnia 14 (26) Listopada 1861 r.

3. Antoniemu Bader Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu Łęczyckiego w mieście Łęczyca urzędującemu na ręce własne dnia 14 (26) Listopada 1861 r.

Wniośno do księgi wyczystej powyż zajętych dóbr Grabów z przyległościami w Warszawie dnia 24 Listopada (6 Grudnia) 1861 r. a w dniu dzisiejszym do księgi zamieszkałości w Kancelarii Trybunału tutejszego na ten cel utrzymywanej wpisane zostało.

Pierwsza publikacja zbioru objaśnień i warunków sprzedaży odbędzie się na audyencji publicznej Trybunału Cywilnego Gubernii Warszawskiej w Warszawie w Wydziale I. w miejscu zwykłych posiedzeń przy ulicy Długiej pod Nr. 549 o godzinie 10 z rana dnia 2 (14) Marca 1862 r.

Sprzedają dyrygowani będą Antoni Wrotnowski Ofrocy przy Warszawskich Departamentach Rządowego Senatu którego zamieszkanie jest wyżej wskazane.

Warszawa d. 8 (2